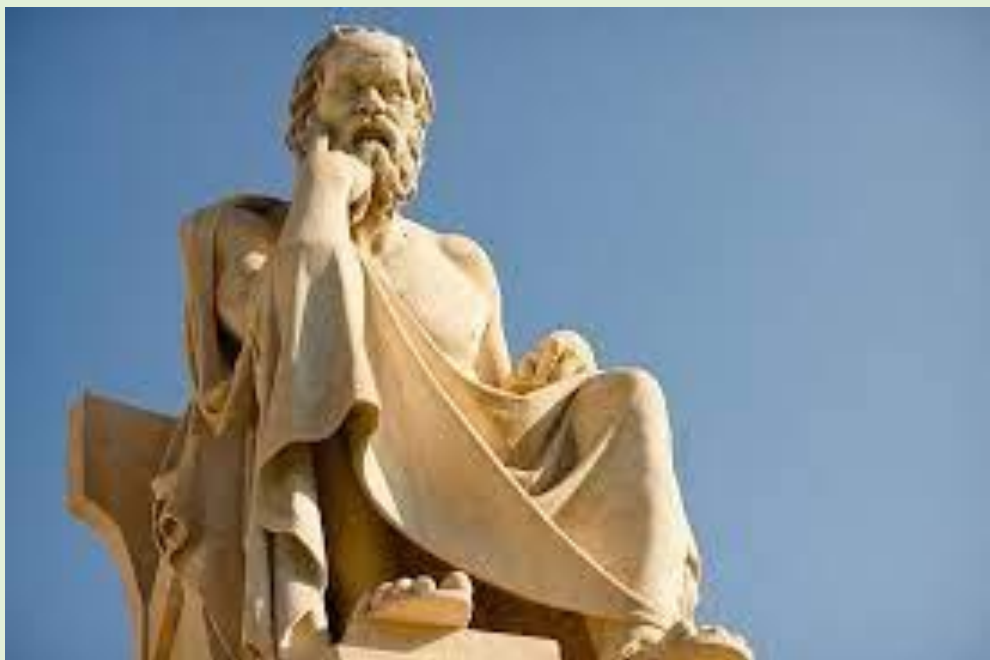

Mācību metodes teksta analīzes prasmju attīstīšanai: **Sokrāta seminārs**

Izmantoti skolotāju profesionālās pilnveides programmas
“Mācību saturs un pieeja padziļinātā kursa “Vēsture II” īstenošanai”
Oskars Kaulēns, Edgars Plētiens, Jānis Silavs

Sokrāts, sengrieķu filozofs (470. p.m.ē. - 399. p.m.ē.)

Jaunu zināšanu iegūšana un patiesības noskaidrošana jautājumu un atbilžu ceļā (Sokrātiskais dialogs)

Sasniedzamie rezultāti skolotājiem

1. Zināšu, kā darbojas mācību metode “Sokrāta seminārs” un kādi principi tiek ievēroti tās izmantošanas laikā.
2. Pratīšu izmantot mācību metodi “Sokrāta seminārs” teksta analīzes un diskusiju prasmju attīstīšanai skolēniem mācību kursā.

Sagatavošanās darbs Sokrāta semināram

Kvalitatīvas sarunas principi

1. Runātājs paužot viedokli, min faktus (ir pierādījumi).
2. Fokuss uz konkrētu jautājumu, par ko sarunājamies.
3. Aktīvi klausos, neiejaucos tad, kad cits runā, dzirdu citus.
4. Runāju par jautājumu, nevis vēršos pret personu.
5. Sekoju līdzī laīkam.
6. Skatos, ka visi izsakās.

Uzdevums individuāli

1. Izveido PAPLAŠINĀTO DOMU KARTI par tēmu CILVĒKTIESĪBAS!
2. Izdomā un pieraksti, kādi 3 ATSLĒGAS VĀRDI paskaidro jēdzienu CILVĒKTIESĪBAS!
3. Esi gatavs paskaidrot, kāda ir ATSLĒGAS VĀRDU saistība ar jēdzienu "CILVĒKTIESĪBAS"!

Uzdevums individuāli

1. Lasi TEKSTU par tēmu “KAS IR CILVĒKTIESĪBAS?”!
2. Ar citu krāsu (citā veidā) papildini DOMU KARTI ar jauniem ATSLĒGAS VĀRDIEM, kas paskaidro jēdzienu CILVĒKTIESĪBAS!
3. Esi gatavs paskaidrot, kāda ir ATSLĒGAS VĀRDU saistība ar jēdzienu “CILVĒKTIESĪBAS”!

Teksta materiāls “Kas ir CILVĒKTIESĪBAS?”

- <https://enciklopedija.lv/skirklis/60248-cilv%C4%93kties%C4%ABbas>

Uzdevums pāros/grupās

1. Salīdziniet un pārrunājiet pierakstītos ATSLĒGAS VĀRDUS un to saistību ar jēdzienu CILVĒKTIESĪBAS!
2. Ar “+” atzīmējiet tos ATSLĒGAS VĀRDUS, kas jums ir pierakstīti LĪDZĪGI!
3. Ar “-” atzīmējiet tos ATSLĒGAS VĀRDUS, kas jums ir pierakstīti ATŠĶIRĪGI!

Uzdevums pāros/grupās

1. Izvēlieties 4 LĪDZ 5 SVARĪGĀKOS ATSLĒGAS VĀRDUS, kas visvairāk paskaidro jēdzienu CILVĒKTIESĪBAS!
2. Vismaz 2 līdz 3 teikumos pierakstiet savu DEFINĪCIJU, KAS IR CILVĒKTIESĪBAS, iesaistot visus izvēlētos ATSLĒGAS VĀRDUS!
3. Esiet gatavi iepazīstināt citus dalībniekus ar savu izveidoto DEFINĪCIJU!

Uzdevums pāros/grupās

1. Analizējiet piedāvātās CILVĒKTIESĪBAS DEFINĪCIJAS un pārrunājiet, vai un kā katra piedāvātā CILVĒKTIESĪBAS definīcija SAKRĪT/IR LĪDZĪGA jūsu izveidotajai definīcijai!
2. Izvēlieties to CILVĒKTIESĪBAS DEFINĪCIJU, kas **VISVAIRĀK** ATBILST jūsu izpratnei par to, KAS IR CILVĒKTIESĪBAS, un pamatojiet savu izvēli!
3. Izvēlieties to CILVĒKTIESĪBAS DEFINĪCIJU, kas **VISMAZĀK** ATBILST jūsu izpratnei par to, KAS IR CILVĒKTIESĪBAS, un pamatojiet savu izvēli!

Situācijas apraksts

- “Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija”, parakstījušas Eiropas Padomes dalībvalstu Valdības, ievērodamas Vispārējo cilvēka tiesību deklarāciju, ko ANO Ģenerālā Asambleja pieņēma 1948. gada 10. decembrī;
- LR Satversmes 8.nodaļa “Cilvēka pamattiesības”, kas pieņemta 1998.gada 15.oktobrī, paredz cilvēka tiesības, ko aizsargā Latvijas valsts.
- Mūsdienu Latvijas un citu Eiropas valstu iedzīvotāju vidū nav vienprātības, un bieži vien cilvēktiesības tiek pārprastas un robežojas ar visatļautību.
- Jūs kā pilsoniskās sabiedrības pārstāvji esat aicināti piedalīties publiskā sarunā, lai izteiktu savu viedokli.

Uzdevums individuāli / var arī mājās

1. Lasi Ieva Leimane-Veldmeijeres rakstu 10 gadi ar cilvēktiesībām

<https://providus.lv/raksti/10-gadi-ar-cilvektiesibam/>

Satversme 8.nodaļa

<https://likumi.lv/ta/id/57980-latvijas-republikas-satversme>

2. Pieraksti vismaz 5 JAUTĀJUMUS, par kuriem tu vēlētos SARUNĀTIES AR CITIEM diskusijas dalībniekiem un IZTEIKT ARĪ SAVU VIEDOKLI!

3. Tekstā pasvītro KONKRĒTUS TEIKUMUS, kas ir saistīti ar katru no pierakstītajiem diskusijas JAUTĀJUMIEM!

4. Izmanto jaunāko informāciju par esošo situāciju Cilvēktiesību jomā.

Sokrāta semināra norise

1.Klasi sadalās grupās.

2.Semināra dalībnieki: sarunājas par pašu formulētiem diskusijas jautājumiem atbilstoši Sokrāta semināra principiem*!

*Sarunāšanās principi Sokrāta seminārā

1. Izsakies tā, lai citi tevi varētu dzirdēt un saprast.
2. Klausies citu dalībnieku teiktajā un piefiksē būtiskāko, lai varētu uz to reaģēt.
3. Iesaisties sarunā, kad vien to uzskati par nepieciešamu, taču nepārtrauc citus.
4. Pārliecinies, ka sarunā tiek iesaistīti visi dalībnieki un viņu viedoklis tiek uzklauts.
5. Sava viedokļa pamatošanai izmanto precīzus citātus no lasītā materiāla.
6. Uzdod precizējošus vai papildinošus jautājumus citiem sarunas dalībniekiem.
7. Iedrošini izteikties arī citus dalībniekus par diskusijas jautājumiem.
8. Piedāvā jaunu jautājumu, kad uzskati, ka iepriekšējais jautājums ir izrunāts.
9. Pārfrāzē citu dalībnieku teikto, lai pārliecinātos, ka esi sapratis viņu viedokli.

Sokrāta semināra norise

2. Semināra vērotāji: atzīmē semināra dalībnieku veiktās darbības sarunas laikā un pieraksta būtiskākās atziņas par dzirdēto!

5. Pārfrāzē vai papildina citu dalībnieku izteiktās idejas sarunas laikā.

6. Iesaista sarunā citus diskusijas dalībniekus un iedrošina viņus izteikties.

7. Pārtrauc citus diskusijas dalībniekus.

8. Cenšas dominēt vai uzspiest savu viedokli citiem diskusijas dalībniekiem.

- Kuras ir **interesantākās, vērtīgākās idejas un atziņas**, ko tu dzirdēji sarunas laikā no diskusijas dalībniekiem?

Uzdevums pāros/grupās

1. Izskaidro savam Sokrāta semināra partnerim veiktos novērojumus un sniedz pēc iespējas konkrētākus ieteikumus sarunas turpināšanai!
2. Pārrunājiet, kādas ir vērtīgākās idejas un atziņas, kas līdz šim ir izskanējušas sarunas laikā, un kāpēc tās jums šķiet nozīmīgas!

Sokrāta semināra dalībnieka pašvērtējums

Dalībnieka vārds: _____

Novērtē savu sniegumu semināra diskusijā, izmantojot sekojošus kritērijus: 4 – izcils sniegums; 3 – labs sniegums; 2 – ir progress; 1 – nepieciešami uzlabojumi.

1. Es izlasīju tekstu uzmanīgi un rūpīgi un veicu nepieciešamās piezīmes, lai izmantotu tās diskusijā. _____
2. Es izdomāju vairākus diskusijas jautājumus, ko izmantot sarunas uzturēšanai par izlasīto tekstu. _____
3. Es izteicu vairākus nozīmīgus, jēgpilnus komentārus par citu dalībnieku izteikto viedokli un idejām. _____
4. Es izmantoju konkrētus piemērus un pierādījumus no teksta, lai pamatotu savu ideju un viedokli. _____
5. Es uzdevu vismaz vienu jēgpilnu, diskusiju rosinošu jautājumu pārējiem sarunas dalībniekiem. _____
6. Es uzdevumu jautājumus, lai precizētu citu dalībnieku viedokli vai izteiktos komentārus. _____
7. Es veidoju savu viedokli un secinājumus, izmantojot citu dalībnieku izteiktās idejas vai pārfrāzējot tās. _____
8. Es iesaistīju citus diskusijas dalībniekus sarunā un iedrošināju viņus izteikties. _____
9. Es attiecos ar respektu un cieņu pret visiem pārējiem diskusijas dalībniekiem. _____
10. Mans vidējais vērtējums (skalā no 1 līdz 4): _____
11. Kāds ir mans mērķis uz nākamo semināru un kāpēc? (Labs mērķis ir specifisks, konkrēts un izmērāms!)
 - 1.
 - 2.
12. Kura kritērija īstenošanā man būtu nepieciešama palīdzība/atbalsts un kāpēc?

Uzdevums individuāli

1.Semināra dalībnieki: aizpilda pašvērtējuma anketu par savu dalību Sokrāta seminārā!

2.Semināra vērotāji: izvēlas kādu no atziņām vai idejām, kas izskanēja Sokrāta semināra laikā, un komentē savu viedokli par to!

Kādas prasmes palīdz attīstīt “Sokāta seminārs”?

- Komunicē informāciju, nododot tālāk savas idejas, savu izpratni par noteiktiem jautājumiem.
- Argumentācija: pierāda apgalvojumu, izmanto nepieciešamo argumentācijas veidu, demonstrē prasmi loģiski saistīt premisas ar secinājumiem un balstīties tajos, atklājot cēloņsakarības.
- Pilsoniskā līdzdalība: izskaidro problēmu sabiedrībā un identificē iespējas situācijas risinājumam, pamato savu nostāju, balstoties vērtībās, uzņemas iniciatīvu, prognozē iespējamo ilgtermiņa ietekmi uz sabiedrību kopumā vai kādiem atsevišķiem procesiem sabiedrībā.
- Pašvadīta mācīšanās: plāno, uzrauga, izvērtē savu mācīšanos.
- Uzklausa un ieklausās dažādos viedokļos, pārlicībās, iejūtas cita cilvēka pārdzīvojumos un sniedz atbalstu.
- Izskaidro problēmu sabiedrībā un identificē iespējas situācijas risinājumam.

Paldies par uzmanību!

